

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ
Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΘΑΣΙΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

Αναστάσιος Μάνθος

Μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα δεν υπήρχαν επιστήμονες ιατροί στη Θάσο. Το ιατρικό λειτούργημα ασκούσαν εντόπιοι εμπειρικοί ιατροί. Από το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα άρχισαν να καταφθάνουν στη Θάσο ιατροί από άλλες περιοχές του υπόδουλου ελληνισμού. Ο Γ. Μ. Χρηστίδης έρχεται από την Ήπειρο και εγκαθίσταται μόνιμα στην Παναγία. Ο Αναστάσιος Κωνσταντινίδης έρχεται κι αυτός από την Ήπειρο κι εγκαθίσταται στο Καζαβίτι. Ο Κελαϊδής έρχεται από τη Λήμνο και διαμένει στο Λιμένα. Αναφέρεται ακόμη κάποιος Στέφανος και αρκετοί άλλοι. Δεν γνωρίζουμε βέβαια πόσοι απ' αυτούς είχαν πανεπιστημιακή μόρφωση. Μερικοί όμως ξεχώρισαν ή απέκτησαν μεγάλη φήμη, όπως ο Γ.Μ. Χρηστίδης και ο Κελαϊδής.

Οι εμπειρικοί ιατροί μάθαιναν την ιατρική τέχνη σε κάποια από τα παιδιά τους, μ' αποτέλεσμα να συνεχίζεται κατά τρόπο παραδοσιακό η κατάσταση αυτή των εμπειρικών ιατρών. Το δικαίωμα της άσκησης του ιατρικού επαγγέλματος το χορηγούσαν οι κατά τόπους δημοτικές και κοινοτικές αρχές. Τα πιστοποιητικά που αυτές οι αρχές εξέδιδαν χρησιμοποιούνταν για την πρόσληψή τους από άλλες κοινότητες ή δημαρχίες, οι οποίες στερούνταν ιατρών. Ο πρακτικός ιατρός παρείχε τις ιατρικές υπηρεσίες στον τόπο της καταγωγής του. Εκεί που τον ήξεραν. Όταν αναχωρούσε για άλλο μέρος, ζητούσε πιστοποιητικό παροχής της ιατρικής του τέχνης. Πιστοποιητικά για άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος χορηγούσαν και τα μεγάλα νοσοκομεία στους φαρμακοποιούς που υπηρετούσαν σ' αυτά επί πέντε χρόνια. Όμως, το 1903 η νέα τουρκική διοίκηση απαγόρευσε στους δημάρχους και μουχτάρηδες να χορηγούν πιστοποιητικά για την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματος, με την αιτιολογία ότι τούτο ανήκε στην αρμοδιότητα της αυτοκρατορικής ιατρικής σχολής.

Από το 1878 άρχισαν να εμφανίζονται και οι πρώτοι Θάσιοι επιστήμονες ιατροί. Ο Κων/νος Δημητριάδης, γιος του προεστού Άνω Θεολόγου Δημ. Χατζηγιαξή ή Δημητρούδη, αφού φοίτησε αρχικά στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου και

Αριθ. Μητρώου 2432—

Αριθ. Είσιτηρ. *9*

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ὁ Κύριος Γεώργιος Γ. Πετρίδης ἐκ δέου
δοκιμασθεὶς κατὰ τὸν νόμον ἐνεγρά-
φη εἰς τὸ μητρώον τῶν φοιτητῶν τοῦ
Πανεπιστημίου καὶ κατετάχθη εἰς
τὴν Ἱατρικὴν Σχολήν.

Ἐπίσημον τούτου μαρτύριον ἔστω
τὰ γράμματα τὰδε, τὴν σφραγίδα
τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὴν ὑπογρα-
φὴν τοῦ Πρυτάνεως φέροντα.

Ἐν Ἀθήναις τῆς 8 Σεπτεμβρίου 1893

Ὁ Πρύτανης

Γ. Βενιζέλος

Ὁ Γραμματεὺς

*Ὁμοίον τῷ ἀνωτέρῳ ἀρκετὸν
βιβαιοῖ**Καθ' ἑξῆς τῆς 19^{ης}
Ἰουνίου 1893**Ὁ Γραμματεὺς
Γεώργιος Γ. Πετρίδης*

Αντίγραφο του απωλεσθέντος τίτλου εγγραφῆς του Γ. Πετρίδη
στην Ἱατρικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν.

συνέχισε στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου, επέστρεψε στη Θάσο το 1878, όπου διαδέχτηκε τον πατέρα του ως προεστός Άνω Θεολόγου. Ύστερα από σύγκρουση με την άρχουσα τάξη του χωριού, εγκατέλειψε το Θεολόγο κι εγκαταστάθηκε μόνιμα στο Λιμένα. Ακολούθησαν οι ιατροί Γεώργιος Πετρίδης, ο Δημήτριος Βασιλειάδης, ο Δημήτριος Λαμπίρης και ο Αυγουστής Αναστασιάδης, οι οποίοι τέλειωσαν το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Μετά την απελευθέρωση της Θάσου φοίτησαν στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και οι ιατροί Θεόδωρος Παπαδημητρίου, Γεώργιος Βασιλικός, Σωτήριος Λαμπίρης, Νάσος και άλλοι.

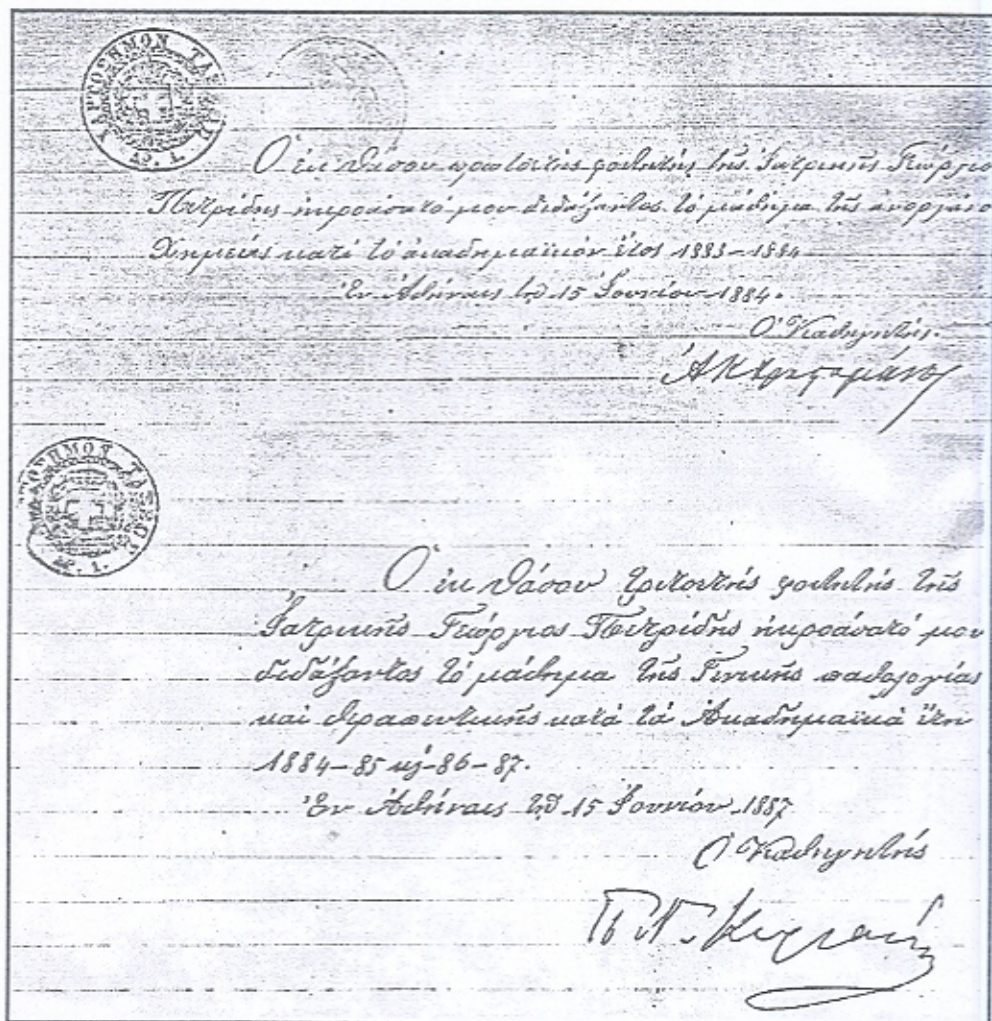
Για τον πρώτο Θάσιο επιστήμονα ιατρό έχουν γραφτεί μέχρι σήμερα αρκετά άρθρα. Για το δεύτερο όμως τελειόφοιτο της Ιατρικής Σχολής Αθηνών δεν έχει γραφεί σχεδόν τίποτα. Συναντούμε σποραδικές μαρτυρίες σε κάποιες πηγές, που δεν μπορούν να μας δώσουν μια κάπως ολοκληρωμένη βιογραφία του. Η ανεύρεση ενός πιστοποιητικού, το οποίο αναφέρεται στις σπουδές του, ένα αντίγραφο της εγγραφής του στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο και οι βεβαιώσεις της φοίτησής του από καθηγητές των οποίων τα μαθήματα παρακολούθησε, καθώς και ένα αντίγραφο των εγγραφών του και της κατά εξάμηνα φοίτησής του από τις εκάστοτε πρυτανικές αρχές, μας επιτρέπουν σήμερα να δώσουμε μια σύντομη, και κάπως ολοκληρωμένη βιογραφία του.

Ο Γεώργιος Πετρίδης του Πέτρου γεννήθηκε το 1859 στο Θεολόγο της Θάσου. Τούτο προκύπτει από τον πρώτο εκλογικό κατάλογο της Υποδιοικήσεως Θάσου του έτους 1915, όπου αναφέρεται ότι το 1915 ήταν 56 ετών. Επομένως η γέννησή του πρέπει να έγινε το 1859. Ήταν ένα από τα τρία αγόρια του Πέτρου και της Θωμαΐς, που ήλθαν από το Μαρμαρά της Σμύρνης κι εγκαταστάθηκαν στο Θεολόγο. Τέλειωσε την αλληλοδιδασκτική σχολή Θεολόγου και συνέχισε τις σπουδές του στην Αθήνα. Από πιστοποιητικό που χορήγησε στις 21-1-1886 ο Παπαγεωργόπουλος, υποδιευθυντής της Γενικής Πιστωτικής Τράπεζης, μαθαίνουμε ότι μαθήτευσε κοντά του, ότι φοίτησε από το 1874 σε διάφορα σχολεία των Αθηνών και ότι από διετίας φοιτά στο Πανεπιστήμιο «δείξας ζήλον και ιδιάζουσαν τιμότητα εις πάσαν εν γένει υπηρεσίαν και χρηματικήν διαχείρισιν». Η τελευταία αυτή αναφορά του Παπαγεωργόπουλου στο πιστοποιητικό που χορήγησε αποδεικνύει ότι ο Γ. Πετρίδης εργαζόταν στη Γενική Πιστωτική Τράπεζα, ενώ παράλληλα φοιτούσε σε διάφορα σχολεία, και στη συνέχεια ενεγράφη στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από αντίγραφο του τίτλου εγγραφής του, που στις 19-6-1883 εκδόθηκε από την Πρυτανεία του Πανεπιστημίου Αθηνών σ' αντικατάσταση του πρωτοτύπου που είχε χαθεί, μαθαίνουμε ότι η εγγραφή του στο Πανεπιστήμιο έγινε στις 8-12-1883. Ο σχετικός αυτός τίτλος αναφέρει ότι ο κύριος Γεώργιος Π. Πετρίδης εκ Θάσου «δοκιμασθείς κατά τον νόμον ενεγράφη εις το μητρώον των φοιτητών του Πανεπιστημίου και κατετάχθη εις την Ιατρικήν Σχολήν. Επίσημον τούτου μαρτύριον έστω τα γράμματα τάδε, την σφραγίδα του Πανεπι-

στημίον και την υπογραφήν του Πρυτάνεως φέροντα».

Η φοίτησή του κατά το πρώτο ακαδημαϊκό έτος 1883-1884 στο μάθημα της Ανοργάνου Χημείας αποδεικνύεται από τη βεβαίωση που χορήγησε στις 15-6-1884 ο καθηγητής Α. Κ. Χρηστομάνος, που αναφέρει: «Ο εκ Θάσου πρωτοετής φοιτητής της Ιατρικής Γεώργιος Πετρίδης ηκροάσατό μου διδάξαντος το μάθημα της Ανοργάνου Χημείας κατά το ακαδημαϊκόν έτος 1883-1884».

Παρόμοια βεβαίωση χορήγησε και ο καθηγητής Π.Γ.Κυριανής στις 15-6-1887 για τον τριτοετή Θάσιο φοιτητή Γεώργιο Πετρίδη. Στη βεβαίωση αυτή αναφέρεται: «Ο εκ Θάσου τριτοετής φοιτητής της Ιατρικής Γεώργιος Πετρίδης ηκροάσατό μου διδάξαντος το μάθημα της Γενικής Παθολογίας και Θεραπευτικής κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1884-85 και 86-87».

Βεβαιώσεις καθηγητών ότι ο Γ. Πετρίδης παρακολούθησε τα μαθήματά τους κατά τα έτη 1883-84, 1884-85 και 1886-87 στην Ιατρική Σχολή.

Αντίγραφο της φοίτησής του κατά εξάμηνο, που υπέγραφαν οι εκάστοτε πρυτάνεις, εκδόθηκε στις 19-6-1893, την ίδια ημερομηνία δηλαδή που είχε εκδοθεί και το αντίγραφο του τίτλου της εγγραφής του. Φαίνεται πως έχασε τα πρωτότυπα ο Γ. Πετρίδης και ζήτησε αντίγραφα το 1893, τα οποία και προμηθεύτηκε για την απόδειξη της φοίτησής του. Από τη βεβαίωση αυτή των πρυτάνεων προκύπτει ότι πρύτανης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών κατά το ακαδημαϊκό έτος 1884-85 ήταν ο Κ. Κωστής, για το ακαδημαϊκό έτος 1886-87 ο Γ. Καραμήτσας και για το ακαδημαϊκό έτος 1887-88 ο Θ. Αφεντούλης. Το αντίγραφο υπογράφεται και σφραγίζεται από τον πρύτανη του 1893 Ι. Παναγή. Άξιο παρατήρησης στο αντίγραφο αυτό είναι ότι δεν αναφέρεται η φοίτηση του Γ. Πετρίδη στο Α΄ έτος 1883-84. Η φοίτησή του όμως αυτή αποδεικνύεται από την βεβαίωση του καθηγητή Α. Κ. Χρηστομάνου που είχε διδάξει το μάθημα της Ανοργάνου Χημείας κατά το 1883-84.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1884-85 ο πρύτανης Κ. Κωστής υπογράφει για όλο το ακαδημαϊκό έτος, ενώ για τα ακαδημαϊκά έτη 1886-87 και 1887-88 οι πρυτάνεις Γ. Καραμήτσας και Θ. Αφεντούλης υπογράφουν χωριστά για τα θερινά και χειμερινά εξάμηνα.

Το ακαδημαϊκό έτος 1885-1886 δεν αναφέρεται πουθενά, γεγονός που δημιουργεί ερωτήματα αν φοίτησε κατά το έτος εκείνο ή υποχρεώθηκε λόγω εργασιακών υποχρεώσεων να απέχει από τη φοίτησή του. Ερωτήματα γεννά ακόμα και η φράση που περιέχει το πιστοποιητικό που χορήγησε ο υποδιευθυντής της Γενικής Πιστωτικής Τραπέζης Παπαγεωργόπουλος ότι «*δίδεται αυτό το παρόν εις πίστιν και βεβαίωσιν, απερχομένου ήδη των Αθηνών*».

Τούτη η αναφορά μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο Γεώργιος Πετρίδης είχε αποφασίσει να εγκαταλείψει την Αθήνα και να ασκήσει το ιατρικό επάγγελμα στη Θάσο μόνο με τα δύο χρόνια που είχε φοιτήσει στο Πανεπιστήμιο, όπως έκαναν και άλλοι συνάδελφοί του. Η επιστροφή όμως του αδελφού του Κων/νου Πετρίδη στην Αθήνα και η εισαγωγή του πρώτα στη Φιλοσοφική Σχολή και μετέπειτα στη Νομική φαίνεται πως άλλαξαν τα σχέδιά του. Συνέχισε στην Ιατρική Σχολή και τέλειωσε το τρίτο και τέταρτο έτος κατά τα έτη 1886-87 και 1887-88. Δεν ξέρουμε αν συνέχισε και κατά το 1888-89. Πάντως το 1889 αναφέρεται ως τελειόφοιτος της Ιατρικής, αφού σε πωλητήριο έγγραφο, που φέρει ημερομηνία 6-9-1889, μνημονεύεται ότι πωλεί στο Θεολόγο ένα ελαιόδενδρο στη θέση «Πουρνουσού» στον ιατρό Νικόλαο Β. Οικονόμου αντί του ποσού των 400 γροσίων.

Επέστρεψε στο Θεολόγο για την άσκηση του ιατρικού επαγγέλματός του. Δεν γνωρίζουμε πόσο παρέμεινε εκεί. Προφορική μαρτυρία του μακαρίτη Ιωάννη Παπαγαβριήλ ανέφερε ότι ο ιατρός Πετρίδης είχε θεραπεύσει τον πατέρα του Σωτήριο Παπαγαβριήλ. Δεν ανέφερε βέβαια το πότε τον θεράπευσε. Λαμβάνοντας όμως υπόψη ότι ο Ιωάννης Παπαγαβριήλ ήταν γεννημένος το 1906 και ο πατέρας

του φοιτούσε γύρω στα 1890 στην Αστική Σχολή Θεολόγου, θα πρέπει η θεραπεία του να έγινε μετά το 1889, και προ του 1897, αφού το 1897 αναφέρεται ως ιατρός στο Καζαβήτι, όπως προκύπτει από τα ονόματα των συνδρομητών που αναφέρονται στην έκδοση του Σταύρου Μερτζίδα «Οι Φίλιπποι».

Άγνωστος παραμένει ο ακριβής χρόνος της μετακίνησής του από το Θεολόγο στο Καζαβήτι. Μετακινήθηκε λόγω της παρουσίας και άλλων ιατρών στο Θεολόγο (Δ. Ιωαννίδη, Δ. Λαμπίρη και Νικολάου Βασιλείου) ή επειδή παντρεύτηκε και η γυναίκα του καταγόταν από το Καζαβήτι; Ήταν η Αθηνά, η κόρη του προεστού Αναστασίου Λογοθέτη. Πόσα χρόνια παρέμεινε στο Καζαβήτι δεν μας είναι γνωστό. Πάντως το 1915 βρίσκεται εγκατεστημένος μόνιμα στο Ραχώνι, αφού αναφέρεται ως μόνιμος κάτοικος Ραχωνίου στον πρώτο εκλογικό κατάλογο της Υποδιοίκησης Θάσου, που συντάχτηκε το 1915.

Απέκτησε δύο κόρες τη Θωμαή, η οποία παντρεύτηκε το Φίλιππο Παπάνθιμο από τον Πρίνο, και τη Μαρία, η οποία παντρεύτηκε τον Ιωάννη Γεωργίου από το Σωτήρος.

ΕΓΓΡΑΦΑ

1

1883 Δεκεμβρίου 8

ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟΥ 2432

ΑΡΙΘ. ΕΙΣΙΤΗΡ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ο κύριος Γεώργιος Π. Πετρίδης εκ Θάσου δοκιμασθείς κατά τον νόμο ενεγράφη εις το μητρώον των φοιτητών του Πανεπιστημίου και κατετάχθη εις την Ιατρικήν Σχολήν.

Επίσημον τούτου μαρτύριον έστω τα γράμματα τάδε, την σφραγίδα του Πανεπιστημίου και την υπογραφήν του Πρυτάνεως φέροντα.

Εν Αθήναις τη 8 Δεκεμβρίου 1883

Ο Πρύτανης

(Τ.Σ.) Μ. Βενιζέλος

Ο Γραμματεύς

*ότι όμοιον τω απολεσθέντι πρωτοτύπω
βεβαιού*

Εν Αθήναις τη 19η (χαρτ. και σφραγ.)

Ιουνίου 1893

Ο Πρύτανης

Ι. Παναγής

2

1884 Ιουνίου 15

(τ. χαρτ.)

Ο εκ Θάσου πρωτοετής φοιτητής της Ιατρικής Γεώργιος Πετρίδης ημερομηνία μου διδάξαντος το μάθημα της Ανοργάνου Χημείας κατά το ακαδημαϊκόν έτος 1883-1884.

Εν Αθήναις τη 15 Ιουνίου 1884

Ο καθηγητής

Α. Κ. Χρηστομάνος

3

1886 Ιανουαρίου 21

Πιστοποιητικόν

(τ. χαρτ.)

Ο υποφαινόμενος υποδιευθυντής της Γενικής Πιστωτικής Τραπέζης πιστοποιώ ότι ο Γεώρ. Πετρίδης καταγόμενος εκ Θάσου διετέλεσε παρ' εμοί μαθητεύσας εις διάφορα σχολεία και εσχάτως από διετίας φοιτών εις το Πανεπιστήμιον από του 1874 μέχρι σήμερον δείξας ζήλον και ιδιαίζουσας τιμιότητα εις πάσαν εν γένει υπηρεσίαν και χρηματικήν διαχείρισιν. Ήδη απερχομένου των Αθηνών δίδεται αυτώ το παρόν εις πίστιν και βεβαίωσιν.

Εν Αθήναις την 21 Ιανουαρ. 1886

Ο Πιστοποιών

Κ. Παπαγεωργόπουλος (τ. υπογρ.)

Επικυρούται το γνήσιον της ανωτέρω υπογραφής του κ. Κ. Παπαγεωργόπουλου.

Εν Αθήναις την 24 Ιανουαρίου 1886

Ο Δήμαρχος Αθηναίων και α.α.

(τ. σφρ.)

Ο Πάρεδρος

Α. Κυπαρίσσης

(Ακολουθεί)

Επικυρούται το γνήσιον της όπισθεν υπογραφής του Δημαρχιακού Παρέδρου Αθηναίων κ. Α. Κυπαρίσσης.

Αθήνησι 24 Ιανουαρίου 1886

(τ.σφρ.)

Ο Νομάρχης Αττικής κλπ.

Ν. Χατζόπουλος

Επικυρούται το γνήσιον της άνω υπογραφής του Νομάρχου Αττικής και Βοιωτίας Ν. Χατζοπούλου.

Αθήνησι 25 Ιανουαρίου 1886

(τ.σφρ.)

Ο Υπουργός των Εσωτερικών

Ν. Παπαμιχαλόπουλος

Un pour légalisation de la signature ci-dessus de Mr N.Papamichalopoulos

Ministre de l' Interieur.

Athènes le 19 Fevrier 1886

3 Mars

Le Ministre des Affaires Entrangères

(τ.σφρ.)

Théodor P. (επιθ. δυσαν.)

4

(τ. σφρ.)

1887 Ιουνίου 15

Ο εκ Θάσου τριτοετής φοιτητής της Ιατρικής Γεώργιος Πετρίδης ηκροάσατό μου διδάξαντος το μάθημα της Γενικής Παθολογίας και Θεραπευτικής κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1884-85 και 86-87.

Εν Αθήναις τη 15 Ιουνίου 1887

Ο Καθηγητής

Π. Γ. Κυριανής

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γ. Αστεριάδη, Ο πρώτος εκλογικός κατάλογος της Υποδιοικήσεως Θάσου (1915), «Θασιακά», τ. 8 (1992-93), σ. 280.
2. Δ. Κύρου, Κωνσταντίνος Πετρίδης, «Θασιακά», τ.10 (1996-97), σ. 455.
3. Σταύρου Μερτζίδη, Οι Φίλιπποι, Εν Κωνσταντινουπόλει 1897, σ. 234-236.
4. Γ. Οικονομίδη, Ο επιστημονικός, κοινωνικός και πολιτικός ρόλος των γιατρών της Θάσου κατά τα τελευταία χρόνια της τουρκοκρατίας, «Θασιακά», τ. 7 (1990-91), σ. 217-230.
5. Κ. Χιόνη, Οι γιατροί της Θάσου και της Καβάλας κατά την περίοδο 1860-1930, «Θασιακά», τ. 5 (1988), σ. 82-92.
6. Κ. Χιόνη, Η πρακτική ιατρική στη Θάσο κατά την τουρκοκρατία, «Θασιακά», τ. 9 (1994-95), σ. 549-573.